

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

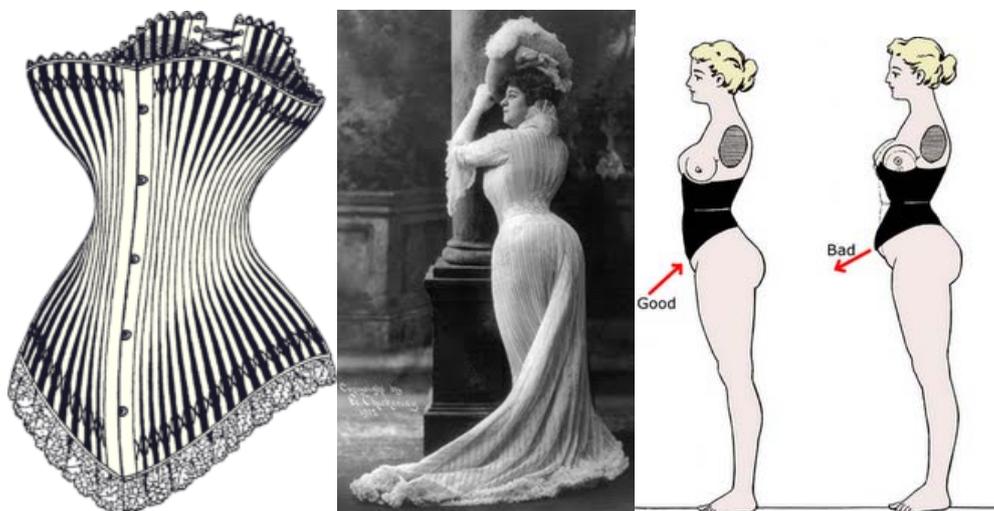
ความอ้วนหรือความผอมของผู้หญิงถือเป็นสิ่งสำคัญเรื่องหนึ่งในการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะเป็นชนชาติใดภาษาใดล้วนแต่ให้ความสำคัญกับความอ้วนความผอมทั้งสิ้น สมัยก่อนความอ้วนเป็นสัญลักษณ์แห่งความมั่งมี ความมีบุญวาสนา และความปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ส่วนความผอมเป็นสัญลักษณ์แห่งความยากจน ความขาดแคลน และความเจ็บป่วย แต่มาสมัยปัจจุบันหลายชาติหลายภาษาต่างเชื่อถือว่า ความอ้วน เป็นสัญลักษณ์แห่งความน่าเกลียด และโรคภัยไข้เจ็บ ส่วนความผอมเป็นสัญลักษณ์แห่งความสวยงาม ดังนั้น จึงเห็นวัยรุ่นหลายคนต่างพากันอดอาหารจนร่างกายผอมโซ และก็คิดว่ารูปร่างที่ผอมจนเหลือแต่กระดูกคือรูปร่างที่สวยงาม

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิวัฒนาการความงามของผู้หญิงได้เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม ยุคหนึ่งสมัยหนึ่งในแถบประเทศตะวันตกผู้หญิงนิยมใส่คอร์เซต (Corset) คือชุดชั้นใน ที่เมื่อสวมใส่แล้วจะมีสภาพเป็นเหมือนเบ้า ที่บังคับรูปร่างผู้สวมใส่ให้มีทรงเหมือนนาฬิกาทรายแพร่หลายมาจากฝรั่งเศส ในสมัยก่อนเป็นที่นิยมมากกว่าผู้หญิงที่มีหุ่นดีจะต้องเอาเหล็ก สะโพกใหญ่ (สะโพกใหญ่ทำให้ออกลูกได้ง่าย) มีหน้าท้องเล็กน้อย (มีอันจะกิน) และชุด Corset ก็คือตัวช่วยจะเห็นได้จากรูปขวามือเมื่อสวมชุด Corset จะทำให้รูปร่างเปลี่ยนทำให้หน้าอกยกชันขึ้น เอวเล็กลงและทำให้ดูว่าสะโพกใหญ่ มีหน้าท้องยื่นออกมา

ในปัจจุบันนี้ความสวยงามของผู้หญิงในด้านรูปร่างได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างสุดขีด ความอ้วนที่เคยถูกมองว่ามีอันจะกินปัจจุบันนี้ถูกมองว่าเป็นอื่น (Other) ส่วนผู้หญิงที่มีรูปร่างที่ผอมบางเหลือแต่กระดูกกลับถูกนิยามว่า สวยผอม ค่านิยมความงาม “ยิ่งผอม ยิ่งสวย” นี้มีค่านิยมมาจากฝั่งตะวันตก โดยสะท้อนผ่านภาพของดารานางแบบระดับโลก ถ้าต้องการจะถูกมองว่ามีรูปร่างที่สวยงามระดับโลกนั้น จำเป็นต้องมีเรือนร่างอันผอมบางราวกับโครงกระดูกที่มีหน้าที่ไว้แขวนเสื้อผ้า ที่เป็นเช่นนี้มีผลมาจากสื่อ ความงามของผู้หญิงได้ถูกควบคุมโดยสื่อ ในยุคบริโภคนิยมนี้ การนำเสนอของสื่อรวมถึงการโฆษณาด้านความงามต่าง ๆ ล้วนมีผลต่อการสร้างความงามของผู้หญิง ดังนั้น จึงไม่แปลกเลยที่การสร้างวาทกรรมความสวยคือความผอมของผู้หญิงจะถูกกำหนดโดยสื่อ

ภาพที่ 1

รูปคอร์เซตในสมัยโบราณที่ผู้หญิงชาวตะวันตกนิยมใส่

ที่มา: <http://wowboom.blogspot.com/2009/03/smallest.html>

ตัวชี้วัดในการกำหนดค่าความอ้วนหรือความผอมนั้น ค่ามาตรฐานที่ใช้วัดระดับความอ้วนหรือความผอมในปัจจุบันนี้ใช้ค่าดัชนีมวลกาย (BMI = Body Mass Index)

ค่าดัชนีมวลกาย คือ อัตราส่วนที่เหมาะสมและสมดุลระหว่างน้ำหนักและส่วนสูงของทั้งเพศชาย-หญิงที่มีอายุมากกว่า 20 ปีขึ้นไป น้ำหนักที่ไม่สมดุลกับความสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง น้ำหนักมากเกินไป อาจเป็นบ่อเกิดของความเจ็บป่วยในอนาคต

หรือวัดจากค่ารอบเอวเพื่อดูภาวะไขมันในร่างกาย กรณีคนเอเชีย มีเกณฑ์วัดดังนี้

ผู้ชายไม่ควรเกิน 36 นิ้ว หรือ 90 ซม.

ผู้หญิงไม่ควรเกิน 32 นิ้ว หรือ 80 ซม.

แต่ดูเหมือนว่าค่าดัชนีมวลกายนี้ ผู้หญิงส่วนใหญ่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดมาตรฐานความผอมของตนเองมากกว่าจะวัดค่ามาตรฐานของน้ำหนักตัวที่แท้จริง ถ้าวัดค่าได้มาตรฐานนั้น แสดงว่ายังไม่ผอม จึงต้องลดน้ำหนักลงจนมีค่าที่กำหนดว่า “ผอม” เท่านั้นจึงจะพอใจ

$$\text{BMI} = \text{น้ำหนักตัวเป็นกิโลกรัม} / (\text{ความสูงเป็นเมตร})^2$$

ตารางที่ 1.1
การเปรียบเทียบค่ามาตรฐานดัชนีมวลกาย

ดัชนีมวลกาย	
ผอม	น้อยกว่า 18.5
สมส่วน	ระหว่าง 18.5 - 24.9
น้ำหนักเกิน	ระหว่าง 25 - 29.9
อ้วนไป	มากกว่า 30

ที่มา: เครือข่ายสุขภาพเพื่อประชาชน, 2552

แพทย์ที่ควบคุมการลดน้ำหนักส่วนใหญ่ ถ้าเพื่อความสวยงาม ในแง่สตรีจะ มักจะลดน้ำหนักให้คนไข้ อยู่ประมาณ ค่าต่ำสุดของค่าปกติ คือ ประมาณ BMI ให้อยู่ที่ 18.0-19.0

หนังสือพิมพ์ The Sun (“ผู้หญิงส่วนใหญ่จะชอบดูนางแบบผอมๆมากกว่านางแบบที่มีร่างท้วม,” 2008) พบว่าผู้หญิงส่วนใหญ่จะชอบดูนางแบบผอม ๆ มากกว่านางแบบที่มีร่างท้วม ผลจากการสอบถามผู้หญิง 470 คน และพบว่า 2 ใน 3 ชอบคนที่ผอม ๆ มากกว่า

ดารา นักร้อง หรือนางแบบ เป็นภาพตัวแทนของวัฒนธรรมบริโภคนิยม ที่ได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของวัยรุ่นในสังคมไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิง เรียกได้ว่า ศิลปินบางคนกลายเป็น ไอดอล (Idol) ของคนคนนั้นไปเลย ทำให้วัยรุ่นหญิงเป็นจำนวนมากนิยมทำตาม ไอดอล (Idol) ของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ทรงผม รวมถึงรูปร่างที่นับวันจะผอมเพรียวลงเรื่อย ๆ ตามแบบฉบับของดารานางแบบในยุคปัจจุบันที่ต้องผอมเกินมาตรฐานดัชนีมวลกาย (BMI) กำหนดไว้

จากตารางแสดงค่าดัชนีมวลกาย เมืองไทยใช้มาตรฐาน 18.5-24.9 จะเห็นได้ว่าถ้า คำนวณน้ำหนักและส่วนสูงออกมาแล้วได้ค่าน้อยกว่า 18.5 จัดว่าเป็นคนผอม หรือน้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งดารานางแบบในปัจจุบันต้องมีดัชนีมวลกายต่ำกว่า 18.5 ทุกคน เพราะถ้าดาราและนางแบบมีค่าดัชนีมวลกายตามมาตรฐานกำหนด เมื่อเข้ากล้องจะทำให้มีรูปร่างใหญ่ หรืออ้วนเกินไปนั่นเอง ดังนั้น เหล่าดาราและนางแบบจึงต้องมีรูปร่างที่ผอมเกินดัชนีมวลกายกำหนดไว้ เพื่อเวลาเข้ากล้องจะได้ไม่อ้วนเกินไป และดูผอมสวยนั่นเอง

ตัวอย่างดารายอดนิยม ที่มีค่าดัชนีมวลกายน้อยกว่า 18.5

อ้ม พัชราภา ไชยเชื้อ ส่วนสูง 168 ซม. น้ำหนัก 46 กก. ค่าดัชนีมวลกาย 16.29
(Pookie18, 2552)

นุ่น วรนุช วงษ์สวรรค์ ส่วนสูง 165 ซม. น้ำหนัก 43 กก. ค่าดัชนีมวลกาย 15.79
(Profile, 2552)

ชมพู่ อารยา เอฮาร์เกต ส่วนสูง 170 ซม. น้ำหนัก 47 กก. ค่าดัชนีมวลกาย 16.26
(Kura, 2552)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าดารายอดนิยมทั้ง 3 คน มีค่าดัชนีมวลกายต่ำกว่ามาตรฐานคือ 18.5 กันทุกคน ซึ่งจัดว่าเป็นคนผอมมากเกินไปจากค่าเฉลี่ยมาตรฐานที่ตั้งไว้ น้ำหนักที่ควรจะเป็นหรือเรียกว่า “สมส่วน” นั้น อยู่ที่ 50-60 กิโลกรัม จากความสูง 160-170 เซนติเมตร มีดาราสาวมากมายหลายท่านที่ก่อนเข้าวงการมีน้ำหนักตัวอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แต่พอได้เข้าวงการบันเทิงก็ต้องถูกคำสั่งจากนายจ้าง หรือผู้จัดละครสั่งให้ลดน้ำหนัก โดยเป็นการลดน้ำหนักที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน มิฉะนั้นจะไม่มีการเข้ามา หรือไม่มีคนจ้างเล่นหนังเล่นละคร เนื่องจากอ้วนเกินไป คำว่า “อ้วนเกินไป” สำหรับดารานางแบบ นั่นคือน้ำหนักปกติหรือมาตรฐานของคนทั่วไปนั่นเอง

โฆษณาส่วนใหญ่สร้างให้รูปร่างเพียวผอมเป็นมาตรฐานของความงามแห่งอิสตรี ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่สิ่งที่จะพบเห็นในผู้หญิงสุขภาพดีโดยปกติทั่วไป ในความเป็นจริง นางแบบแฟชั่นมีน้ำหนักน้อยกว่าผู้หญิงโดยเฉลี่ยถึง 23% ("Facts on Body and Image," compiled by Jean Holzgang, Just Think Foundation website.)

ผู้หญิงอายุระหว่าง 18-34 ปี จะมีโอกาสเพียง 7% ที่จะมีรูปร่างเหมือนนางแบบตามเวทีแฟชั่น และเพียง 1% เท่านั้น ที่จะมีโอกาสผอมบางเท่ากับสุดยอดนางแบบซูเปอร์โมเดล (Olds, T. (1999) Barbie figure "life-threatening." The Body Culture Conference. VicHealth and Body Image and Health Inc.) (สมเกียรติ ตั้งนโม และคณะ, 2547)

ทั้งนี้ จึงส่งผลให้เหล่าบรรดาวัยรุ่นหญิงทั้งหลายได้เลียนแบบ เพียงเพื่อจะได้สวยและผอมเหมือนกับดาราที่ตนเองชื่นชอบ โดยยอมเปลี่ยนแปลงความเป็นตัวเอง จากอ้วนก็พยายามที่จะทำให้ตัวเองผอม หรือ จากผิวดำก็พยายามทำให้ตัวเองกลายเป็นคนผิวดำ โดยทดลองทานยาต่าง ๆ ที่มีสรรพคุณว่า ทานแล้วขาวเหมือนดาราคณนั้นคนนี้ ทั้ง ๆ ที่การทานยาเพื่อให้ผิวดำขาวมีผลข้างเคียงมากมาย และอันตรายต่อสุขภาพเป็นอย่างมาก กับความอยากผอมก็เช่นเดียวกัน ความพยายามทำให้ตัวเองกลายเป็นคนผอมก็ยอมทนทุกข์ทรมานร่างกาย ทุกวิถีทาง เพื่อให้ตัวเองผอมเหมือนกับดาราที่ตนชื่นชอบ ผู้ผลิตในยุคสังคมนิยมนี้ ก็ได้ถือโอกาสที่

วัยรุ่นหญิงไทยเกิดกระแสการคลั่งผอม ได้ออกผลิตภัณฑ์ (Product) ที่อ้างสรรพคุณในการลดน้ำหนัก หรือทานแล้วสวย ผอม เหมือนดาราที่ผู้ผลิตได้นำเป็นพรีเซ็นเตอร์ (Presenter) เพื่อให้สินค้าของตนขายได้ การที่จะทำให้คนอ้วนกลายเป็นคนผอม ในยุคนี้ไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป ด้วยเทคโนโลยีอันทันสมัยต่าง ๆ ที่ออกมาอวดอ้างสรรพคุณในการเปลี่ยนคุณเป็นคนใหม่ ต่างก็มีให้เห็นกันอยู่มากมายตามสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ นิตยสาร และวิทยุ เกิดขึ้นราวกับดอกเห็ด และดูเหมือนว่านวัตกรรมเหล่านี้จะทำเงินให้กับผู้ผลิตในสังคมบริโภคนิยมนี้อย่างมากมายมหาศาล นวัตกรรมความผอมที่ว่ามีอยู่มากมายหลายรูปแบบในปัจจุบัน เช่น การใช้ยาลดน้ำหนัก อาหารเสริมลดน้ำหนัก การดูดไขมัน การฉีดคาร์บอกซี (Carboxy) เพื่อทำให้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมีขนาดเล็กลง เป็นนวัตกรรมความงามเพื่อใช้ลดไขมันเฉพาะที่ด้วยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (กรุงเทพมหานครจอนไลน์, 2552) การอดอาหาร เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนมีแต่ข้อเสียถ้าผู้ใช้ไม่ศึกษาให้ดีเสียก่อน อย่างเช่นยาลดน้ำหนักหรือยาลดความอ้วน เป็นที่นิยมกันมากในหมู่วัยรุ่นและวัยทำงาน เนื่องจากหาซื้อได้ง่าย ยาลดความอ้วนจะเป็นยาที่มีฤทธิ์ต่อประสาท ถ้าทานมากเกินไปจะทำให้เกิดอาการประสาทหลอน บางชนิดมีส่วนผสมของยาบ้า มีวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่ต้องส่งเวชีวิตให้กับยาประเภทนี้

หุ่นดีเหมือนนางแบบ ดูจะเป็นคำชมที่สร้างความพึงพอใจให้กับสาว ๆ ยุคนี้ไม่น้อย เพราะเมื่อเปิดโทรทัศน์หรือแมกกาซีนแล้วพบว่านางแบบตัวจริงส่วนใหญ่มักเป็นสาวน้อยหุ่นเพรียวลม และรูปร่างเช่นนี้ได้กลายเป็นต้นแบบแห่งความงามที่หลายคนใฝ่ฝัน บางคนยอมทรมาณร่างกายด้วยการอดอาหาร จนเป็นสาเหตุของโรคกลัวอ้วน บูลิเมียและอนอเร็กเซีย สองโรคอันตรายของคนอยากสวย

อนอเร็กเซีย เนอโวซ่า (Anorexia Nervosa) เป็นโรคของความผิดปกติในการกิน ผู้ที่เป็นจะมีปัญหาทางด้านจิตใจ มักรู้สึกว่าคุณควบคุมการกินอาหารของตัวเองได้ ก็จะสามารถควบคุมชีวิตของตัวเองได้ ทำให้ร่างกายผ่ายผอมมากเนื่องจากพยายามลดอาหารและออกกำลังกายมากเกินไป มักเกิดในวัยรุ่นหญิง อาการที่เด่นชัดคือพยายามอดอาหารหรือกินให้น้อยที่สุด เพราะรู้สึกมีปมด้อย ไม่พึงพอใจเรื่องรูปร่างของตนเอง เมื่อก่อนโรคอนอเร็กเซีย เนอโวซ่านี้จะนิยมเป็นกันในกลุ่มวัยรุ่นหญิงต่างประเทศ ถึงขนาดมีเว็บไซต์เกี่ยวกับกลุ่มคนเป็นโรคนี้อันขึ้นมา เพื่อนำรูปร่างที่ผอมแทบติดกระดูกมาโชว์ และยังบอกถึงวิธีลดน้ำหนักแบบไม่ทานอะไรเลยมาเปิดเผยให้กับกลุ่มสมาชิกด้วยกันทราบ ในปัจจุบันนี้ วัยรุ่นไทยได้เป็นโรคนี้อันมากขึ้น เนื่องจากกระแสนิยมหรือ กระแสคลั่งผอมได้เข้ามาทำให้วัยรุ่นต้องทำตามเป็นแบบอย่าง

อีกโรคหนึ่งที่มาพร้อมกับอนอเร็กเซีย คือ โรคบูลิเมีย (Health & Cuisine, 2009) เป็นโรคในกลุ่มของอาการผิดปกติในการกิน (Eating Disorder) ส่วนใหญ่พบในหญิงสาวช่วงวัยรุ่น

อายุตั้งแต่ 14-15 ไปจนถึง 30 ปี ประวัติศาสตร์การแพทย์มีการค้นพบโรคนี้ครั้งแรกในกลุ่มของนักบัลเลต์ เมื่อคริสต์ศตวรรษที่ 15 แต่ปัจจุบันโรคนี้แพร่หลายในกลุ่มผู้หญิงรักสวยรักงามในสังคมที่มีความเป็นอยู่แบบตะวันตก ส่วนคนใช้รายแรก ๆ ในเมืองไทยเป็นกลุ่มของหญิงสาวที่มีอาชีพนางแบบ ดารา เพราะต้องใช้รูปร่างเพื่อพีเชนต์เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย

สาเหตุหลักของบูลิเมียเกิดจากค่านิยมเรื่องความอ้วนผอมเป็นสำคัญ แต่มีการศึกษาพบว่ายังมีสาเหตุร่วมอื่น ๆ อีก เช่น ผลจากกรรมพันธุ์ มีการศึกษาพบว่าแม่ที่เป็นบูลิเมียมีโอกาสถ่ายทอดไปถึงลูกสาวได้ และระดับของสารเคมีในเซลล์สมอง พบว่าผู้ป่วยที่มีระดับของฮอร์โมนซีโรโทนินในสมองต่ำกว่าคนปกติ อาจทำให้สูญเสียประสิทธิภาพควบคุมการกินอาหาร

ผู้ป่วยบูลิเมีย มักอยากกินอาหารในทันทีแบบที่บังคับตัวเองไม่ได้ ทำให้กินมากเกินไป แล้วจึงกินยาถ่ายหรือล้วงคอให้อาเจียนเพราะกลัวอ้วน ก่อให้เกิดอันตรายทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น ความดันโลหิตต่ำ ประจำเดือนไม่มา เครียดกังวล ซึมเศร้า อีกทั้งการใช้ยาระบายและให้อาเจียนเป็นประจำทำให้เกิดความผิดปกติกับไต กระเพาะปัสสาวะ อาการขาดน้ำและปัญหาการไหลเวียนของเลือด แต่ผู้มีความผิดปกติในการกินมักไม่ยอมรับว่าตัวเองมีปัญหา ไม่สนใจอาการที่เกิดขึ้นและมักพยายามหาทางปิดบังผู้อื่นเกี่ยวกับความผิดปกติของตน การรักษาด้วยตัวเองจึงไม่ได้ผล ต้องอาศัยบุคคลใกล้ชิดช่วยดูแลและสร้างแรงจูงใจ

ภาพที่ 2

เปรียบเทียบภาพถ่ายอันนา คาโรลิน่า เรสตันในปี 2005 กับ 2006

ที่มา: <http://www.healthandcuisine.com/health.aspx?clid=7&aid=112>

ภาพที่ 2 เป็นภาพของนางแบบสาวชาวบราซิลวัย 21 ปี ที่เสียชีวิตด้วยโรคอโรคเริกเซีย ขณะมีน้ำหนักตัว 40 กิโลกรัม ทั้งที่สูง 170 เซนติเมตร เมื่อปี 2549 จากนั้นไม่นานนางแบบชาวอูรุกวัย ลุยเซล รามอส วัย 22 ปี ก็สลดคาแคตวอลค์ขณะป่วยเป็นอโรคเริกเซีย

ในโลกแห่งคน "คลังผอม" ความอ้วนได้กลายเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เนื้อไขมันกลายเป็นส่วนเกินที่น่ารังเกียจ คน จำมาถูกเปรียบเป็น "ตุ่ม" หรือตุ่มตลกที่น่าขัน มุมมองเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อคนอ้วนที่ได้กลายเป็น "ความเป็นอื่น" (Other) ในสังคม ปฏิกิริยาการณ์ที่เกิดขึ้นนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตคนไม่น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผ่านกระบวนการสื่อสารประชาสัมพันธ์ความสวยงามแบบใหม่ที่เกิดขึ้นไปทั่ว ยิ่งทำให้การมองหรือการรับรู้เกี่ยวกับความอ้วนกลายเป็นประเด็นทางสังคม และกำลังกลายเป็นความจริงที่มีผลต่อการเปลี่ยนสังคม วัฒนธรรม และสมาชิกในสังคม

วาทกรรมที่ว่า "สวยผอม" กลายเป็นสัญลักษณ์ของความงามของผู้หญิงในยุคปัจจุบันที่ต้องผอมถึงเรียกว่าสวย พร้อมกับความงามอย่างโมนาลิซ่ากลายเป็นผู้หญิงตลกยุคสังคมโลกาภิวัตน์ โดยที่ ดนัย ยังมองว่า ประเทศไทยเกิดปรากฏการณ์เสื้อไซส์ SSS และขนาดพิเศษ SSSSS เพื่อตอบสนองความงามที่ว่า "สวยผอม" พร้อมกับเสียงอุทธรณ์จากผู้หญิงที่ถูกสังคมประทับตรา "อ้วนน่าเกลียด" ว่า ไม่สามารถหาซื้อเสื้อผ้าตามท้องตลาดทั่วไปใส่ได้ ใคร...เป็นผู้กำหนด "ความงาม"

อัตลักษณ์ (Identity) ความเป็นตัวตนของวัยรุ่นหญิงได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อให้ตัวเองเข้ากับกระแสของวัฒนธรรมที่ถูกสร้างโดยสังคม โดยผ่านตัวแทนทางวัฒนธรรมที่เรียกว่า ดาราและนางแบบ เด็กผู้หญิงเหล่านี้ได้ยอมเปลี่ยนแปลงตัวเองมากมาย เพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมความงามนี้ซึ่งดูเหมือนจะส่งผลกระทบไม่น้อยต่อการใช้ชีวิต และคนรอบข้าง จากประเด็นนี้ต้องการจะศึกษาถึงผลกระทบของกระบวนการ การสร้างภาพตัวแทนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลให้วัยรุ่นหญิง จำนวนมากมายต้องยอมเปลี่ยนแปลงตัวเอง เพื่อให้สวย ผอม ตามแบบฉบับผู้หญิงสมัยใหม่ และต้องการศึกษาถึงรูปแบบ และวิธีการ ที่จะทำให้ตนเองกลายเป็นอื่น ที่ไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง เช่น ผู้หญิงอ้วน กลายเป็นผู้หญิงผอม และการที่ผู้หญิงผอม หมายถึง ผู้หญิงสวย นั้นมีที่มาที่ไปอย่างไรในหมู่วัยรุ่นหญิง เป็นต้น

การวิจัยเรื่องอัตลักษณ์ความงามของผู้หญิงภายใต้วาทกรรมความสวยเท่ากับ ความผอมนี้ จะทำการศึกษาในพื้นที่เขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ประกอบกับธุรกิจในเมืองเชียงใหม่จะเป็นธุรกิจประเภทบริการ เช่น โรงแรม สปา คาราโอเกะ ผับ เคาท์ และบาร์เบียร์ เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้ในพื้นที่เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่มีสถานบันเทิง คลินิกลดความอ้วน สถานเสริมความงามต่าง ๆ อยู่เป็นจำนวนมาก โดยคลินิกลดความอ้วนมีประมาณ 20-30 แห่ง แสดงให้เห็นว่ากระแส

ความสวยเท่ากับความผอมได้เข้าครอบคลุมนำไปทุกพื้นที่ของประเทศไทย ไม่เพียงแต่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้นที่มีสถาบันลดน้ำหนักกระจายอยู่ทั่วไปทุกซอกทุกมุมเมือง ที่จังหวัดเชียงใหม่ก็มีสถานประกอบการจำพวกนี้เยอะพอ ๆ กับกรุงเทพฯ ทั้งนี้จังหวัดเชียงใหม่ยังมีมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนอยู่เป็นจำนวนมาก โดยกลุ่มเป้าหมายหลักของสถานประกอบการจำพวกลดน้ำหนัก กลุ่มนักศึกษาจัดว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักสำหรับธุรกิจประเภทนี้เช่นกัน คือ ต้องการมีรูปร่างที่ผอมบางไร้ไขมัน จึงมีสถาบันลดน้ำหนักชื่อดังในกรุงเทพฯ มากมายที่ต่างมาเปิดสาขากันที่นี่ เช่น Body Shape, Marie France Bodyline, Slim Up Center, รมย์รวินคลินิก เป็นต้น

ดังที่ อุ่นใจ เจียมบุญระกุล (2547, น. 193) นำเสนอไว้ว่าสื่อมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นหญิงที่ศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคที่อยู่ห่างจากกรุงเทพหลายร้อยกิโลเมตร เนื่องจากวัยรุ่นหญิงนี้อยากสวยและมีรูปร่างเหมือนกับดาราในนิตยสาร หรือโทรทัศน์ อุดมลักษณะความงามของผู้หญิงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ตามบริบทสังคมหรือกระแสวัฒนธรรมในขณะนั้น ซึ่งปัจจุบันนี้กระแสวัฒนธรรม “สวยผอม” กำลังเป็นค่านิยมในหมู่วัยรุ่นหญิงทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ทั้งนี้เป็นเพราะอิทธิพลของสื่อที่เข้าถึงทั่วทุกสารทิศ นอกจากนี้ กระแสวัฒนธรรมความงามที่ว่า “สวยผอม” อาจเป็นตัวกำหนดอุดมลักษณะความงามของผู้หญิงในปัจจุบันหรือไม่ รวมถึงสถาบันเสริมความงามต่างแข่งขันกันโปรโมทเรื่องความผอมสวยกันอย่างมากมาย ทำให้ธุรกิจประเภทลดน้ำหนักเติบโตอย่างสุดขีด รวมถึงนวัตกรรมต่าง ๆ ที่นำเข้ามาเพื่อทำให้ร่างกายของผู้หญิงสวยผอมตามแบบฉบับที่ต้องการ

คำถามของการวิจัย

คำถามของการวิจัยคือ

1. กระแสวัฒนธรรมความงาม เกิดขึ้นจากกระแสบริโภคนิยมใช่หรือไม่
2. ผู้หญิงสวย คือ ผู้หญิงที่มีรูปร่างผอม เป็นเพราะการกำหนดอุดมลักษณะความงามจากสื่อต่าง ๆ ใช่หรือไม่
3. ผู้หญิงคิดอย่างไรกับการกำหนดอุดมลักษณะความงามของตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงวาทกรรมความงาม ที่เป็นปัจจัยในการกำหนดอัตลักษณ์ความงาม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้หญิงเกี่ยวกับการนิยามความหมายของอัตลักษณ์

ความงาม

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตพื้นที่

การวิจัยเรื่องอัตลักษณ์ความงามของผู้หญิงภายใต้วาทกรรมความสวยเท่ากับ ความผอม จะทำการวิจัยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาจะเน้นศึกษาเฉพาะเรื่องความงามของผู้หญิงที่เน้นเนื้อหา ในด้านการลดน้ำหนักเท่านั้น

ขอบเขตประชากร

ขอบเขตประชากรจะเน้นที่กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจความงาม เช่น สถาบันลดน้ำหนัก และคลินิกลดความอ้วน รวมถึงกลุ่มวัยรุ่นหญิงในจังหวัดเชียงใหม่ที่เคยผ่านกระบวนการลด น้ำหนักมาแล้ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างอัตลักษณ์ความงามของหญิงไทย
2. ทำให้ทราบถึงวาทกรรมความงามของผู้หญิงที่เป็นปัจจัยในการกำหนดอัตลักษณ์

ของตัวเอง

คำนิยามศัพท์

1. อັตถัษณัความงาม ในการวิจัยนี้หมายถึง ความงามของผู้หญิงที่ถูกสังคมกำหนด ภายใต้วาทกรรมความงามที่ว่า “ผู้หญิงสวยเท่ากับผู้หญิงผอม”
2. ผู้หญิงผอม หมายถึง ผู้หญิงที่มีน้ำหนักต่ำกว่าค่าดัชนีมวลกายกำหนดไว้ คือ น้อยกว่า 18.5
3. ผู้หญิงอ้วน หมายถึง ผู้หญิงที่มีน้ำหนักสูงกว่าค่าดัชนีมวลกายกำหนดไว้ คือ มากกว่า 25
4. วาทกรรม (Discourse) คือ การผลิตความหมายเกี่ยวกับความจริงในเรื่องต่าง ๆ เป็นชุดของคำหรือการให้ความหมายต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึง วาทกรรมความงามที่ว่า “ผู้หญิงสวย คือ ผู้หญิงผอม”